

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih: **25 Aralık 2025**

Sayı: **15830**

38351

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı **Murat KURUM** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 23.12.2025

Saygılarımla,

Aysu BANKOĞLU

Bartın Milletvekili

Son zamanlarda Çin, Malezya, Vietnam gibi ülkelerin çöp ithalatını sınırlandırma kararı almasıyla birlikte birçok ülkeden ülkemize yapılan çöp ithalatında ciddi bir artış yaşanmıştır. Buna göre 2016 yılında aylık 4 bin ton olan çöp ithalatımız yıllar itibarıyla giderek artmış, 2018 yılında 33 bin tona, 2019 yılının Ocak ayında 34 bin 854 tona, Şubat ayında 40 bin 468 tona, Mart ayında 39 bin 577 tona, Nisan ayında 49 bin 494 tona ve Mayıs ayında 48 bin 476 tona kadar çıkmıştır.

Aradan geçen 9 yıllık süre zarfında, Avrupa İstatistik Ofisi'nin (Eurostat) yayımladığı veriler, Türkiye'nin son yıllarda Avrupa Birliği (AB) atık ihracatında zirvedeki yerini sağlamlaştırdığını ortaya koymaktadır. AB, 2024 yılında toplam 31,6 milyon ton atık ihraç ederken, bunun 12 milyon 253 bin 956 tonu tek başına Türkiye'ye gönderilmiştir. Daha da çarpıcı olanı, son 10 yıllık süreçte (2014-2024) AB'den Türkiye'ye ihraç edilen atık miktarı 118 milyon 667 bin ton gibi devasa bir rakama ulaşmıştır.

Çevre ve insan sağlığı açısından son derece tehlikeli olduğu birçok araştırmada belirtilen ve uzmanlarca dile getirilen önemli bir konu olmasına rağmen yaşanan bu artış ile ülkemiz denetimsiz bir şekilde çöp ithal etmektedir. Buna bir önlem olarak giderek ürkütücü boyutlara ulaşan çöp ithalatına yönelik Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından sınırlama getiren bir karar yayımlanmış, ancak bu karar Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının itirazı üzerine geri çekilmiştir. AB'nin atık ihracatında neredeyse her yıl zirvede yer alan Türkiye'nin 213 ülke arasından en çok atığın gönderildiği destinasyon haline gelmesi kamuoyunda ciddi endişelere neden olmaktadır.

Öte yandan bu çöplerin tam olarak hangi işlemlerden geçirildiği; geri kazanımda kullanıp kullanılmadığı, niteliğinin ne olduğu, hangi alanlarda kullanıldığı ve nasıl bertaraf edildiği bilgisi de kamuoyundan gizlenmektedir. OECD rakamları da bu durumu açıkça ortaya koymaktadır. OECD raporunda, Türkiye'nin çöpünün sadece yüzde 1'ini geri dönüşüme yolladığına, geri kalanını ise katı atık sahasına naklettiğine dikkat çekmektedir. Science dergisi tarafından yapılan bir araştırmada da ülkemizin atıkları geri dönüştürme konusunda en başarısız 20 ülke içerisinde olduğunu belirtmektedir. Tüm bunlar giderek artan çöp ithalatı konusunda kamuoyunda tehlikeli, 'bertaraf edilebilir' atıkların nasıl yok edildiği ya da nerelere döküldüğü konusunda endişe yaratmaktadır. Yurt içinde toplanan ve giderek artan oranda ithal edilen atıkların ne şekilde geri dönüşümünün yapıldığı ve bertaraf edildiği açıklanmamakta, bu konuda bakanlıklar tarafından çelişkili açıklamalar yapılmaktadır.

Bu bilgiler ışığında;

1. Ülkemiz 2005-2025 yılları arasında ne kadar çöp ithalatı yapmıştır? Yıllık çöp ithalatı miktarı nedir? Çöp ithalatı yaptığımız ülkeler hangileridir ve hangi ülkeden ne kadar çöp ithalatı yapılmaktadır?
2. Çöp ithalatına gerekçe olan yıllık talep miktarı nedir? bu talep hangi kurum/kuruluş/sektör/firmalar tarafından gelmektedir?
3. İthal edilen çöpler nelerdir? İthal edilen çöplerin ne kadarı 'bertaraf edilebilir', ne kadarı toksik, dönüştürülemez ve tehlikeli atıktan oluşmaktadır?
4. Fitalat, bisfenol ya da benzeri toksik bileşikler içeren plastik çöpler bu süreçte ülkemize girmiş midir? Eğer öyle ise ne miktarda girmiştir?
5. 2005-2025 yılları arasında ithal edilen çöplerin tehlikeli ya da toksik atık olup olmadığı konusunda gümrüklerde herhangi bir denetim ya da kontrol yapılmakta mıdır? Yapılmakta ise hangi yöntemler ile denetim ve kontroller sağlanmaktadır?
6. İthal edilen çöplerin hangi atıklar olduğu bilgisi kamuoyundan neden gizlenmektedir?
7. 2005-2025 yılları arasında hiçbir kontrol ve denetime tabi tutulmadan, sadece ithalatçı firmanın beyanına dayalı olarak ülkemize ne miktarda plastik çöpü girmiştir ve ithal edilen plastik çöpünün ne kadarı geri dönüşüme tabi tutulmuştur?
8. Geri dönüşüme girmeyen çöp nasıl değerlendirilmektedir? Özellikle tehlikeli atıklar nasıl bertaraf edilmektedir? Tehlikeli atıklar nereye boşaltılmaktadır? Boşaltılan alanlarda insan ve çevre sağlığını etkileyen değişimler gözlenmekte midir?
9. Gıda ambalajlarında, gıdalarda ve sularda, bebek ve çocuk ürünleri ile oyuncaklarda Fitalat ve Bisfenol A ile Bisfenol S bileşiklerinin kalıntı ve analizleri yapılmakta mıdır? Yapılmakta ise ne gibi sonuçlar elde edilmiştir?
10. Özellikle tehlikeli atık ithalatının yasaklanması konusunda bir çalışma var mıdır? Bu konuda Bakanlığınız tarafından yayımlanan karar neden geri çekilmiştir?
11. Türkiye'de plastik kullanımının azaltılması yönünde başlatılan 'sıfır Atık' gibi olumlu projeler ile çöp ithalatındaki artış çelişkili değil midir?
12. Çöp ithal etmek yerine ülkemizdeki çöplerin geri dönüşümde kullanılması yönünde çalışmalarınız nelerdir?

AB .